

ბ ა ზ ე თ ი ლ ი რ ს			
წილი	მან.	კ	მან.
12	10	6	6
11	9	5	5
10	8	4	4
9	7	3	3
8	6	2	2
7	5	1	1

ივერია

გაზეთის დასაყვლად და კერძო განცხადებამ დასაყვლად უნდა მივმართოთ: თბილისი რუბიკის, ვიწრო, ავტომატის ქუჩაზე, ვარანცოვი-მეგლის პირდაპირ, თავ. გრუნინსკის სახლში წერა-კითხვის განყოფილება საზოგადოების განცხადებების, საზოგადოებრივი განცხადებების, სახალხო ქაჩაზე. ფასი განცხადების: ჩვეულებრივი სტრქონი რუბიკი.

1877—1893

ს ა ზ ე ლ ი ტ ი კ ა და ს ლ ი ტ ე რ ა ტ ი ყ რ ა გ ა ზ ე თ ი

1877—1893

ახსნური ლეგია გარდაცვალების შემდეგ ნათესავი და ნაწილობა გარდაცვალებას თავის მეუღლის სალომი სპირინის სახლის თულაშვილისა და სთხოვს მოპოვებდნენ მიკვალულს დასაყვლად თავი გორის მამრის სოფ. მეკარეებს ივლისის 15 ს, ხუთშაბათს.

ახლად დასაყვლათა სპეციალური

ამ დღეებში ქალაქის საბჭოში უნდა გადარჩიოს ერთი ფრიალ საკურად დასაყვლად და დიდის მნიშვნელობის საქმე.

გამგებობას ქალაქისას უკვე მისვლია თბილისი სამხრის ახლად დასაყვლადის ოჯახის პატრონი თა, რომელიმაც მთავრდებოდა აღნიშნულ იმ პირობებზე, რა გვარის პირობებშია ქალაქი ყოველთვის აძლიერდა სამოსახლოს მსურველთა. ამ არაშაში, სხვათა შორის, არის ნათქვამი, რომ მთელი უბნები, რომელიმე დღეს უმშენებლურად და სასარგებლო ქალაქის ნაწილებად ითვლებიან, რა გვარადღე არის ამგებელი, რა პირობებშია ჩვენ ვითარებაში მოგვიტყვის ადგილობრივი მამრის, რომელსაც ირგვლივ ერთი ოთხ კუთხედი საყენი ფასობდა 10 მანათს, ქალაქი უთმობდა დასახლების მსურველთა თუმხად დირიგებულ მიწას—1 მანათს.

ასეთი სულ-გრძობა და გონიერი აზრი ქალაქის გამშენებლისა და გამდიდრებისა, რასაკვირვებია,

დიდად მოსაწონია და ჩვენ არ გვესმის, რის შიში უნდა ჰქონდეს ამ ახლად დასახლებულ მშრომელს და ქალაქისათვის სასარგებლო ხალხს, რომ მათ უფრო სასტიკად მოეპურებინათ, ვიდრე წინააღმდეგ მთავრდებოდა?

თუკი დღევანდელი ქალაქი ერთს წესს და ჩვეულებას ადგა ქალაქის გამშენებში, და წესს დიდად გონიერსა და სამართლიანს—რასაფიქრებელია, რომ მინცა და მინცა ამ შემთხვევის გამო უხვევენ გვარდს ქალაქის გამგებელი და გაუბედურებენ ამოდენა ისეც გაჭირვებულ ხალხს? გარდა იმისა, რომ ქალაქს შეემატება ამ ახლად დასახლებულთაგან დიდადლი ფული მიწისი, რომელიც ეხლა უკმადა არის დასახლებულთა დასახლების გადსახადი, ამ ხალხის დაბინავება სხვა მხრივაც არის საჭირო და აუცილებელი.

როგორც თითონაც ამბობენ, ეს გაჭირვებული და მშრომელი მოხელე ხალხი ისეთს ჰქვიანურს მდგომარეობაში ყოფილა სხვადასხვა სარდალებში, ნათილა და ბინაურს ალბედზედ, რომ ქალაქი

ქი თითონ მოვალე იყო მოეხანა მათთვის ისეთი ბინა, რომელიც ამბობრებად სამიშ ავადყოფილებას და სენს, როგორც მათი, აგრედენაწინ ქალაქის მცხოვრებულთა. ამ იმედით გაუბედურდა ამამსულან თავიანთ ჯოჯობებს სახადგომებიდან წმინდა ჰეირზე, დეთის სინათლეზე, მაგრამ ანკარაში, ცოტა არ იყოს, შეუცდარან. ნუგემისა და პატრონობის მაგიერ, სწერიდათ არაშაში, ქალაქის გამგებამ ჩვენ ჩავკრიცხა ავსაყვლად და შემოვკისია პოლიციის. ჩვენ გვედგინათ, განაგრევენ სახად-კარს თავზე, გვეტყვიან დეთის ანაზარდ, გვეჭერენ და ვისინებენ ერთს წესს მთელს ჩვენს უოჯობებზედ და შემოვკისია პოლიციის. ჩვენ გვედგინათ, განაგრევენ სახად-კარს თავზე, გვეტყვიან დეთის ანაზარდ, გვეჭერენ და ვისინებენ ერთს წესს მთელს ჩვენს უოჯობებზედ და შემოვკისია პოლიციის. ჩვენ გვედგინათ, განაგრევენ სახად-კარს თავზე, გვეტყვიან დეთის ანაზარდ, გვეჭერენ და ვისინებენ ერთს წესს მთელს ჩვენს უოჯობებზედ და შემოვკისია პოლიციის.

არც ისა გვეკონია, რომ თითონ საბჭოში საგანგებო ურადდებით და გულ-მტკიცეულობით არ განსაჯავს ეს საქმე.

ეს პირველი თვალსაჩინო საგანი იქნება ახალის საბჭოსთვის, რომელიმაც ცდილვა შემთხვევა გა-

მოიჩინოს, როგორც სამართლიანობა და გამჭვირვალეობა, ისე წადილი მშვიდობიანობისა და ურთიერთობის კეთილის დამოკიდებულების მცხოვრება შორის.

სამას ოჯახის გაუბედურება, ამოდენა ქალისა და ბავშვების ქუჩაში უხინაოდ გამოყრა, ძნელია, ძალიან ძნელია!

ვიდრე რომელსავე განაჩენს, დაადგენდენ, ვისზედაც დამოკიდებულია ამ ხალხის ბედი, ჩვენ ვურჩევთ, ყველამ თავისი ცოლმშვიდი და თავისი თავი განისვენოს და იფიქროს, რა გრანობით ადგობს თავი თითონ ის სესვის მდგომარეობაში, რომ უკუელის-მუთველ დავდვა ვისმეს!

ამას წინადა ბ-ნ იოანისისა განზეთამ მშენებრად სთქვა და ჩვენ სრულის თანგრძნობით ვუერთდებით ამ აზრს: დიდად, უჯერ ამ დალოცვილ ცის ქვეშ უკვლას სახედნიერად საგამო ადგილი არის.

ახალი ამბავი

დღეს, 14 ივლისს, ნაშუადღევს 1 საათზე კავკასიის მთავრ-მარტოხელის თანაშემწე მიიღეს სახალხო-ში ყველას, ვისაც რამ სათხოვარი აქვს და აგრედენ—სამსახურის კაცი.

ტფილისის გაზეთებში სწერია, რომ, რადგან ტფილისის ქალაქის

მოურავმა ი. ნ. ვ. არლოუნიკი—ლოლორეული თაღი დაანება სამსახურს და მისი ადგილი დაიკავა ბ-ნმა იზილოვმა, ტფილისის ქალაქის გამგებამ მიიწვია თავის წევრად კანდიდატი გიორგი ექვთიმეს ძე წერეთლია.

დღეს, 14 ივლისს დანიშნულია გამოსახობარი კონცერტი საოპერო პრამოდანსი მ. ნ. ინსაროვისი. მონაწილეობას მიიღებს ნ. გ. შაპოლიანი.

რადგან, ცოტა არ იყოს, საფიქრებელია, რომ ხოლერა ამ ხეხულს კიდევ არ ეწვიოს ტფილისს, ამიტომ მთავრობა და ტფილისის პოლიცია სხვა დასხვა ღონესა ჰლონობს სისუფთავისათვის და სკილილობას უყენ მოუაროს ქალაქს სანიტარულის მხრივ.

გაზეთებში იყო ნათქვამი, რომ რკინის გზების მთავრ-მარტოხელის გადუფრევაში მთავრის ფასი მიიღეს კავკასიის რკინის გზაზედ მგზავრთა მისცლა-მოსცლისათ. ეს ახალი შემცირებელი ფასი შემოღებული იქნება 1 აგვისტოდან. ახალი ტარიფი სწორად ისეთია—ქრეა, ლოლორეული საკვირეო იყო შემოთავაზებული მარტში.

წელს გაწვეულია ჯარის კაცულ ტფილისის გუბერნიაში (ხაქათალის ოლქიურთ) 5615 კაცი, აქედამ სამსახურში უნდა დარჩეს 602 კაცი, ქუთაისის გუბერნიაში გაწვეულია კენჭი 7927, უნდა დარჩეს სამხედრო სამსახურში—850 კაცი.

ფელეტონი

საბილიტორატივი ფირილი

„მურგენ რაინდი“—ცახლოსა. ლეგენდა. ქუთაისის ანაზარების გამოცემა, 1893 წელს.

ჩვენს საზოგადოებაში მრავალი შემცირი აზრი ტრიალებს და მათ შორის ერთი გავრცელებულ შეცდომათაგანი გავლათ აზრი, ვითომც პოეტრი იყოს ყველა, ვინც-კი ლექსს შესთხულებს და სტრიქონების ბოლოში, რითმას მოახერხებს. ასეთი ადვილი საქმე რომ იყოს პოეტობა, ჩვენს ბედს ძალიერად დაძვევდა. დღეს ვინ ვერ მოახერხებს ლექსის შეთხუვას და რითმებს აკემს! ახერხებენ კიდევ მრავალი და მოავლის მრავალი, მაგრამ იგი სხვა, მუხსა სხვა—მთა უღვდეს დიდი ზღვარი და რიტმი ნამდვილი პოეტობა ქართულ მწერლობაში გაცილებით ნაკლებია მოლექსეებისა და საზნადრების რიცხვზედ.

აიღეთ თუნდა უკანასკნელი პოემა ახალგაზრდა პოეტის ბ-ნ ცახლოსა აგურგენ რაინდი*. საზოგადოდ ბ-ნ ცახლოსის ყოველგვარი პოეტური ნაწარმის

ემი ჰომოფობია, რომ ავტორი კარგად ხმარობს ქართულ ენას და შეგნებული აქვს ლექსის სიმდიდრე ჩვენის ერის სტრუქტურებისა. თვით თ. აკაკი წერეთლის-კი, ამ სიტყვის ისტატუს, არ ეუკარისებოდა ისეთის საიდლით დღურა ლექსისა რითმის მხრივ, როგორსაცა ჰმედავებ-ბ-ნ ცახლოსი ნაწერებში. საკვირვოლი სიმდიდრე ენისა, შო და ლაზაითი მწეობრ-სიტყვაობისა შეადგენს უტყუარს ღირსებას ამ მწერლისას. მაგრამ ვადათავალიერეთ მისი მოკლე-მოკლე ლექსები და გინდაც მთელი რამეები, ქარდაჩებთა ხელში, გარდა რითმის სიმდიდრისა და წყობილ-სიტყვაობისა?—უნდა მოგახსენოთ, რომ საზარბილო მადენი არაფერი. რა მიზეზია ამისი?—ისა, ბატონო, რომ ნამდვილ პოეტისთვის რითმის ყველაზედ უკანასკნელი ადგილი უტყრავს, რითმა მხოლოდ მენის საამებელი ნაწილია იმ ძვირფასის ავტობულობისა, იმ სულისა და გულისა, რომელიც შეადგენს პოეტურის ქანარის შინაგანს. შექმნიეთ ერთიანი და სრული, უნაკლები სურათი, რომლის ხილვითაც კრუნტელი და-ვიკრთოთ ტანში, და, გინდაც ნუ გიპოთათ მდიდრულის რითმის-სიტყვით, იგი სურათი თავის და-

ლი ვერცხლის მოყვარეობით, უსიკრული ანგარიშით, დამამცირებელ თამოყვარეობით, შეგნებობით და იგი ღირსია აიღოს სანდალ და პოეტურის ქანარის, არამედ უფრო სატრისა, ვოდევილისა, კომედიისა და, თუ გნებებთ, პამფლეტისა. მიზეზიც ამ დატაკ წერილობისა და ქონდრის კაცობაში უნდა ექნებოდ, რომ ჩვენნი დიდებულნი პოეტნი სულ უკან იყურებოდნენ და მკვდარათა შორის ექმებდნენ გმირებს თავიანთს მუხისთვის, რადგან ის მკვდარი ცოცხლებზედ უფრო ცოცხლებს არიან დღესაც და სულს გვიდგავენ ჩვენს საზოგადოებურ სიტატაკეში. ბარათაშვილს უნდა მიგმარნა მეთვრამეტე საუკუნის გმირისთვის, გრიგოლ ორბელიანი უნდა შეჰკითხებოდა წარსულთა დროთა, ბ-ნ ილია ჰავაძეს უნდა აელაბარაკებინა მესტრიე „დიმიტრი თადად-მეტი“—მართალი არსენია, და ბ-ნმა უნდა გამოეცხმნა „თორნიე ერის-თავი“ და სხვანი. ახლანდელმა დრომ მოგვცა მხოლოდ ერთადერთი გმირი—ნამდვილი არსენია, და ბ-ნმა ჰავაძემაცა ჩაქიდა ხელი „რამდენად სურთის ყაჩაღს ცხოვრებდა“. ამ პოეტის მეტს არაფის არ არავის ბედმა ახამედროვე გმირი პოეტის

ლი ვერცხლის მოყვარეობით, უსიკრული ანგარიშით, დამამცირებელ თამოყვარეობით, შეგნებობით და იგი ღირსია აიღოს სანდალ და პოეტურის ქანარის, არამედ უფრო სატრისა, ვოდევილისა, კომედიისა და, თუ გნებებთ, პამფლეტისა. მიზეზიც ამ დატაკ წერილობისა და ქონდრის კაცობაში უნდა ექნებოდ, რომ ჩვენნი დიდებულნი პოეტნი სულ უკან იყურებოდნენ და მკვდარათა შორის ექმებდნენ გმირებს თავიანთს მუხისთვის, რადგან ის მკვდარი ცოცხლებზედ უფრო ცოცხლებს არიან დღესაც და სულს გვიდგავენ ჩვენს საზოგადოებურ სიტატაკეში. ბარათაშვილს უნდა მიგმარნა მეთვრამეტე საუკუნის გმირისთვის, გრიგოლ ორბელიანი უნდა შეჰკითხებოდა წარსულთა დროთა, ბ-ნ ილია ჰავაძეს უნდა აელაბარაკებინა მესტრიე „დიმიტრი თადად-მეტი“—მართალი არსენია, და ბ-ნმა უნდა გამოეცხმნა „თორნიე ერის-თავი“ და სხვანი. ახლანდელმა დრომ მოგვცა მხოლოდ ერთადერთი გმირი—ნამდვილი არსენია, და ბ-ნმა ჰავაძემაცა ჩაქიდა ხელი „რამდენად სურთის ყაჩაღს ცხოვრებდა“. ამ პოეტის მეტს არაფის არ არავის ბედმა ახამედროვე გმირი პოეტის

სგანდა, და ჩვენი პოეტებიც, ძალი უნებურად, დარჩენილან ისტორიისა და ლეგენდების ანაზარდ. უნდა-კი მოგახსენოთ, რომ ჩვენი ისტორია და ქართული ლეგენდები სტორულ საკვირველს მასალას აძლევს პოეტს, ოლორე-კი თქვენ ნიქი ბრძანეთ.

აი ბ-ნ ცახელსაც სანდალ აულია ყოვლად ჩინებული და პოეტიანი სავსე ლეგენდა. შეძლებული და მკლავ-ლონიერი რაინდი გურგენი მოსარჩლეა სიმართლისა და ძლიერ-მოსილად ებრძვის მტარვალობას, რომელიც თვითონ მასზედ მისუფლებს, იგი ხხავაზედა. აგურ მთაშია მამა, რომ სადღაც მტარვალი შესწინა უმლურთ „და წვალობს ურჯულთა შორის ქმისტიანი რითი“. მაშინათვე შეჰკრებს ჯარს, გამოეთხოვედა თავისი მშენიერს ახალ ცოლს კოლს „მშისადარს“, რომელიც ორსულად არის, ჩააბაროს თავისი მოურავს ხალხსა, სახლსა და საჩარხო-საბადებელს, ადგება და „თავის გმირების კრებითა“ გასწევს უმლურთა დასახსნელად. მოურავი დაქმარანება გურგენის საცხოვრებელს, დამორჩილებს ხალხს და გაბატონდება. ბოლოს განიზრახავს გურგენის ცოლის გამეგობრებას. მშისადარს არ აბაკვება მტარვალის

მთელ კავკასიაში, ამიერ და იმერ, გაწვეულია 22911; უნდა დარჩეს სამხატვრო მთა შარსი 2440 კაცი. აქედან სხანს, რომ მართა საქართველოდამ უნდა გაიღოს ჯარში 1452 კაცი, ხოლო კავკასიის დანარჩენ ნაწილებიდან: ყუბანის ოლქი (შვი ზვის მხრითურთ), თერგისა, დარს-ტრისა და ყარსის ოლქები, განჯისა, ერევნისა ბაქის გუბერნიები—მართა 888 კაცი. ამ ქვეყნებში, როგორც ვიცით, უფრო მუსულმანთა სკოლა იგობს, რომელსაც სამხედრო ბევრა ფული ერთმევა.

* სულ ტულისში არის ამ ექიმად 3,994 სხვა-და-სხვა საფარო, სამრეწველო დაქანი და ქარხანა. უკუპირით ყველა ამათ წლის განმავლობაში 30,974,410 მან. თუცა ხოლოტრის დიდად დაუშლია შარშან ზახელის ვაჭრობისთვის, მაგრამ მაინც, როგორც ვხედავთ, ვაჭრობა მკრე არა ყოფილა ტულისში. დაქუშვარტებით შეიძლება სთქვას კაცმა, რომ ეს უფრო კიდევ არა მხატვრულ დაახლოებით ჩვენის ქალაქის ვაჭრობასა ბაღე-მეცობობის რიოდობას. იგი რაოდენობა, ჩვენის ფიქრით, ბევრად მეტი უნდა იყოს.

* გუშინწინ ოქრომკვდლების ქუჩაზე ვილაქ იმერელმა ერთს ოქრომკვდელს ძვირფასი ბრილიანტით შემკული ოქროს სამაჯური მიუტანა და უთხრა, აუ ვინდა, იყიდო. ოსტატმა ვევი შეიტნა და იმერელი პოლიციამ წაიყვანა. პოლიციაში ამ კაცს გამოკითხეს და სთქვა, რომ მის მამასხურდა ვარ ლონდონის სასტუმროში და ეს სამაჯური ჩემიაო. ბოჰაოლის დანამკვდელს უნდა ნათქვამი და მერე ოთახში გავიდა. იმერელმა იხელთა დრო, სამაჯური მიატრევა და სადაღე გაჭკა. იმერლის ნათქვამი ტყუილი გამოდა. ერევნის მოედანზე მიმინაოვის მალაზხა სტარლის უფროდამ შერჩეობის ვასაღებში 5000 მან. ღირებული ოქროვერცხლელი მოუპარავთ და ეს

ნემას. მოურავი დაპატრონებს მზისადარს და გურგენთან ვაგზაუნის წერდოს, რამაც ცოლ-ქმრობის დალატის ცილა დასწამებს მზისადარს. განრისებული გურგენი შემოთოვლის მოურავი—სიკვდილით დასაჯე მოიალბატე. მოურავი შეჭრებზე ხალხს, დაიბარებს პატივარს, გამოცხადებს გურგენის გარდაწყვეტილებას და თავის უმანკო მსხვერპლს გაატანა ჯალათების ტყეში მოსავლად. ჯალათნი ვერ გაჰხედენ მზისადარის სისხლის დაღვრას და გაუშვებენ შარს ტყეში თავისუფლად—დეგ, ნადირმა შესქამოს და ჩვენ-კი მაისი ცოდის ნუ დავიდებთო. ნადირნი აღერის მოურავებთან უბედურების ქალს, რომელიც დასახლებდა კლდეში და იკვებება ხილითა და ბალახეულის ძირკვებით. ბოლოს ცუალენა ვაჯე-მგორი და სახელად უწოდებს «სახარლოს». დიდს ტანჯვით ვაჯეტარებს დედა შვილი ზამთრის სიცივის. მრავალ ნაულებლობათა გამო დედას ვაუშვებდა ძუძუ, მაგრამ ბედზედ ვანდებდა ნურა-დაკარგული დედა-იქნემა გატყუების ძუძუებით. დედა-შვილი მისულერიტებით არის მზირი, რომელიც ამის შემდეგ აღარ მოაკლდებათ, რადგან ირემი შეჩვია დედა-შვილს. ბაღის შეწყვეტად ირემი და სულ ერთად

სამაჯურიც იქიდანვე ყოფილა მოპარული.

* ჩვენ მოხსენებული გეგონდა, რომ ტულისის განარბის, მეტად მივარდნილს კუხიებში, მეტად იქ, სავა ვოგზალით, სახლებმა ქალაქის განაუხადებარს მთა-გორიანს ადგილებზე ღარიბი ხალხი, ტულისის მუშა-ხელოსანიო. ეს დარბინი მენებენ იქ პატარ-პატარა ქოხებს და აფარებენ თავს თავიანთის ცოლ-შვილით. წინადაც ასე იყო და ეხლაც ასეა. ვარჩევა მხოლოდ ის არის, რომ წინა დროებებდენ ესე ადგილს, დაჩემებდენ, შემდეგ მშენებრის ხალხს აშენებდენ, რაკი მიიწვედა იქათ ქალაქი და სახეიარო იყო დიდრონ სახლების ავება, და, ვაიდიდა რა, ესრედ-წოდებული, ათის წლის ვადა ხანგრძლივის მფლობელობისა, ისაკუთრებდენ ანგალ-მამულს. ასე ვარჩილა ჩვენ ქალაქი ნელ-ნელა ამ საუკუნეში. ასე დასახლებულა სოლოლაკი, კუჯი, ვერა და სხვა განაპარა ადგილები ჩვენის ქალაქისა მუშა-ხალხისა და ხელოსნების შემშენებთა და მეგობრებთა. ამათ გაუდგამთ განხე თავიანთ შრომით, თავიანთ მარჯვენიო და უმე-შრომითი სახლარნი და ზღუდენი ჩვენის ოდესმე პატარა მეტად პატარა ქალაქისა. ამით რასაკვირველია, ქალაქის სავრო კეთილ-დღეობისათვის მკრედი სარგებლობა არ მოუტანიათ, ქალაქის გაშენება-განდიდებისათვის მკრედი ამავე არ დაუდევიათ. დღეს, კოტა არ იყოს, შეიცვალა ეს წესი ქალაქის ზრდისა და მატებისა მუშა ხელოსანთა მედგარ შრომის მოყვარეობისა და დღეს ქალაქის გამეჯობა სხვა გზას დადგა და არავის ნებს არ აძლევს განაპარა ყრუ გამოუსადეგარ ადგილებში დასახლებისას: ეგ ადგილები ჩვენია, ვაჭრობას დანიშნავთ მკრედიანთ იყიდითო. ვაჭრობაზედ, რასაკვირველია, გამარჯვებული ის არის, ვისაც ჯიბე ჭკელი აქვს და

თამაშობენ. მისი მამა გურგენი-კი დამარცხებს ქრისტიანობის მტერს და ძლევა-მოსილი დაბრუნდება სახლში, მაგრამ მოურავი მტრულად დახმდება, დაუეტყუებს კარებს და იარაღს უჭინდება. გურგენი ხმლით აიღებს სახლს და დაიბრუნებს კვლავინდებურს ბატონობას, მაგრამ მისი სიციხული მოწამულია და აღარა ახარებს-რა ცოდის დამკარგავს. ღოვავაში წლითარ-წლადმე, ბოლოს ესტუმრებიან შორეული მოკეთენი, რომელთაც იგი დახმდება მოპარელების გულით და სანადირადაც-კი ახმედრდება, რომ ესტუმრებთან ერთად გული გაყალოს. ნადირის ბოლოს წააწყდება სწორედ იმ ირემს, რომელიც მის ცოდთანა და შვილთან არის შეჩვეული. ვაჭრებმა ამ პირატებს და წააწყდება შვილის წლის ყაწყაწი თვის დელით. იცნობენ ერთმანეთს და სისარულით გათავებენ საშინელი და ხანგრძლივი მწყუხარება მათი.

* სწორედ იშვიათია ამისთანა საუცხოვო და ტურფა ღვედვა. მაგრამ როგორც გამოიყენა იგი ჩვენმა პოეტებმა მკრედი სუსტად. წარმოიღვენ, რომ ასეთს მდიდარ გარემოებათა შორის ატარებდა ვერ ვამბავთ კერც ერთი ხსიათი. მაგალითად,

მამულს ჰყიდულობს სპეკულიაციისათვის, ესე იგი, რომ მერე ერთი ათად და ერთი ასად ძვირად მიჰყიდოს მსურველს. მაგრამ არა, არც ესე არის: ქალაქი უფრო იჯარით აძლევს მსურველს ადგილებს. ჯიბე-სკელი იჯარადან ახლა სხვა წყრომან ღარიბ-ღატაკ ემეგნენ და იმით აძლევენ პატარ-პატარა ნაკრობით მამულებსა და სწოვენ ამ სახით სიხსოს ტულისის გამარჯე და სხარა-გებოლა მუშა-ხელოსანს ხალხს, რომელსაც ყოველგვ იმედი ეკარგება ოდესმე მამულის პატრონად გახდომისა, საკუთარის, ხელ-შეუხებლის ქერისა და თავ-შესაბრუნის შექმნისა. ჩვენის აზრით, ამ წესს ბევრად აჯობებს, რომ განაპარა ადგილები მსურველ ღარიბ-ღატაკ დაუროდეთ პატარ-პატარა ნაკრებად იმ პირობით, რომ, რაც ფსით თითო-ელს ნაკრებს დაეცება, ქალაქმა შეიძლებინოს და წყროლ-წყროლად გადახდენინოს რამდენიმე წლის განმავლობაში. ეს არის გულითადი სურვილი იმ განაპარა ყრუ ადგილებში დასახლებულ ქოხნაშების პატრონთა. და არც ვასამტყუნარნი არიან: საკუთარი დადგულება ერთის მუკავების მიწისა ღირებულ ფასის გადხადით სრულიად კანონიერი გრძნობაა და ამ საქმეში ხელის შემშლა არავითარს სარგებლობას არ მიუცემს არც ქალაქის კასსა და არც ქალაქის საზოგადოებას, მიჯნების განხე გავრის სქემეს, ქალაქის ზრდას და წარმატებას, ვამდიდრებს.

ვაგზალის განაპარა ასე დასახლებული ღარიბ-ღატაკ მუშა და ხელოსანს ხალხს, რომელსაც ამ ბოლოს დროს გამეჯობის განკარგულებით თორემ ზედ დავანგრეეთ თქვენს ქობ მამებო, სწორედ ასეთი თხოვნა მიუბრძნოვით ცალკე საქონლისათვის და ცალკე ტულისის გუბერნატორისათვის. ეს ღარიბნი სისხივე და ემუდარებიან, ვისც უფრო არს, შევლასა, დახმარებას: ჯერ ვავასყიდვინეთ მამულები, შეგვამდე

ღვედნასა ჰქვიან სახელად გურგენ მარინი, და ბუნა ცხალები არც-კი მიიწინადა ვადაცხანა ამ ჩინებულის რაინდისთვის ჯავში, ვაგზანა გული და ჩაებდებინა მასში მკითხველი, რომ შეგვეტოოს ის შინაგანი ძირელი მამქანა, რომელიც აძებრება რაინდის გულს, მის არსებობს და აძლევდა ღონეს ბოროტების დასათარგუნად. იმაზედ ძლიერა საგანი საღლა შეგვხედვითა ღვედნადში პოეტმა, რომ სინარათისთვის აეკანკალებინა ჩვენის თავ-მოვლები გულიც გურგენთან ერთად, რომ ჩვენს გულსაც მეტად ბანი რაინდის გრძნობისთვის და შორიდან მიინც ავტოლუკავით ქემშიარტების სიყვარულით. არა, ეს არ ინდობა პოეტმა. იმან იკანარა ორიოდ სიტყვის თქმით და თავშიც შეგვტარებინა, რომ გურგენი ღამეში წაიდა. შემდეგ ერთთან მიანება თავი გურგენს—ღერ, ყლიტოს ქვეყნის მტერა, ვიდრე დაიღუბდებოდა, და ვაგზანი უთხოვარ მის მოურავის შესხება. მაგრამ აქაც არ ჩავაგებთ მოურავის სულის სერბეში, არც ერთი სურათი არ მოგვცა მის ვინაობის შესატყობად. მატრო გართობულის სიტყვებით ვაგროწმუნებს, რომ ეს მოურავი მტარვალა, სწავრავს ხალხსა და მზისადარს. როგორც ავტოლუკავ აიძულებს მის

ბინით ეს საქმე, ნუ მოგვეკიდებოთ სასტიკად, ჩვენ ხომ ვაგზაკობით არ მოგვდის, რომ ესახლებებით უნდა მტრად ადგილებში, ჩვენი ხელმოკლეობა გვიძლევს და არც დანემებს და მითვისებს ვაჭრობით. თუ ღმერთი შეგვაძლებინებს და ამ ადგილებს შევსყიდით, უკეთესს სახლებს დავმართავთ ზამთრობით, როცა უქნადა ვართ და სამუშაოს ვერა ვმოკლეობთ, დაადეთ ამ სახლებს დედა-ფსებელი ვარდასახადი და ესეც ქალაქის შემატება იქნებოდა. დარწმუნებული ვართ, რომ ამ საქმეს ვერაგვას ყურადღებას მიაქცევს ქალაქის თვით მმართველობაც და მთავრობაც, რომელიც თ. თორნიკუვის დროისთვის გახს დაფა ქალაქის ვაჭრად-ვაჭარტებისათვის, ქალაქის ვასამტყუნებლად და სრულ ღონისძიებას ხმარობდა, ფულსაც-კი აძლევდა სესხად ყველას, ვინც ვანაპარა ადგილებში მონირომებდა დახინდარებასა და სხლ-კარის გამართვას, სახლის აშენებას.

* ჭეთასისა ივლისის 10, ღამის სამს სათზე, ქუთაისისა და რიონის სადგურშია ფოსტის მატარებელი დაეჯახა ურმით მიმავს ქუთაისის მ. ზისის მუკავრებელს 30 წლის ვილონი მამულოვანი. საბარლო მამის შვილი ნახევარის საათის შემდეგ ვადიკვალა. ამას გარდა მატარებელმა ვასრულა ერთი კამეჩა და ურმით სულ ერთიანად დაღწეა. თვით მატარებელს ბევრი არა და მავებთ-არა და მსხდომნიც მშვილობით ვადარჩენენ. მატარებელმა 25 წამით დაიგვიანა.

* ბათუმი: კვირის 27, ივლისის 10, ღამის სამს სათზე, ქუთაისისა და რიონის სადგურშია ფოსტის მატარებელი დაეჯახა ურმით მიმავს ქუთაისის მ. ზისის მუკავრებელს 30 წლის ვილონი მამულოვანი. საბარლო მამის შვილი ნახევარის საათის შემდეგ ვადიკვალა. ამას გარდა მატარებელმა ვასრულა ერთი კამეჩა და ურმით სულ ერთიანად დაღწეა. თვით მატარებელს ბევრი არა და მავებთ-არა და მსხდომნიც მშვილობით ვადარჩენენ. მატარებელმა 25 წამით დაიგვიანა.

ქან მწელაძისა ელოდა, რაკ ვაგნცხადლები ვან სხანდა, მაგრამ ქან მწელაძისა ავადმყოფობის ვამო ვერ მოვიდა.

ერთობ ყველას მოეწონა რომანსი—ნუ შემობარალებ და * შუბ გეტრფი მარალ*. ბანი ბ—დე მრავალ გზის იქნა გამოხმობილი და დავილდობებული ტაშის კრითა და ვაშა-ვაშას ძახილით.

სტენის მოყვარე ვარმოადინეს ვილ. *ახარბიულია*, სამუშაოვად ვოდევალმა მკრათოდ ჩაიარა, დარჩა 100 მან. მადლობის ღირსნი არიან დახმარებნი, როგორც წარმოდგენაში, ისე ბილეთების ვასყიდვებში, სახელობარ: ბან რინტრის მმართველი მემედ ეფენდი მეყანაძე, ბანი ნ. ვავაჯა, ს. ოთხმოურტი და სხვები.

* ვახ. „T. J.“-ი ამბობს, რომ, როგორც დავემთ იწერებიან იერუსალიმიდან, ენობისის სასულერიო დელეგაცია 11 ივლისს მოვიდა აქაო. იათაში დელეგაციას მივებენ ბერები და არხიმანდრიტებიო. პატარა-კი და კათალიკოზი სულიანო სომეხთა მებარტი I ამ კირას გამოემგზავრა ბი იერუსალიმიდან ენობისისათ.

* ლანჩხუთიდან სწერენ ვახ. **Кавказ-ს**, დედა-კაცთა შვილის კვირის შრომა-მეცადინეობას აქ კარგი ნაყოფი მოჰკვია. იმათი ნაწარმოებში უკუ იყდა ორმა კაცმა, ფული 12 მანეთად, სულ 1250 ფიეთი. ერთი ამის მეოთხედს მიეძღვეს მექთად დაუთმეს და სამავიროდ თავიანთ მზრთა ჯიის თსლი ვამოა-ცეს, ახალ-დამ მოკუნელი. დედა-კაცებმა არა მკრედი ნაწილი აბრეშუმისა თავიანთთვის დაიკოვეს, რადგან თვითონვე ამხადებენ სახლში სხვა-და-სხვა ნივთეულობას აბრეშუმისათ: ჰქაუნე შალბეს, დარიგებს, ყანაოზის ფარჩას და აეთებენ აგრედვე ძადად საშინაო საქიროებისათვის.

რომელიც ამოღებულის ხმლით იწვევდა მასზედ არა, აქაც ვერ მიავნა ავტორმა გიგნს და გიგნის მავიცი ხელში მოგვეცა ვილაქ ლანჩხუთი, თუცა აქ მოხუცე მახურს არავითარი დანაშაული არ მიუძღვის ერთი წინაშე ავტორისა და არც წინაშე თავის გიგნის წარსულისა. ეგ რად ვინდათ, როდესაც ავტორს დაბურვოლ ტყეში ჰყავდა დაწმუცვული დედა-შვილი და სიციხეთი ღამის დახოცოს საბარლონი. რას მართობება ნეტა, ვანა ისე-კი ცოტა უბედურება და ტანჯვა აქვს დამხადებული მწერე ბელს მათთვის? წარმოადინეთ, საბარლო მზისადარს მხოლოდ მაშინ აპოინენებს შეუბრუნებული ავტორი მელის ტყეის თავის შვილისათვის, როდესაც ზამთარი ვავა კიდევ და ბუნებაში ჩადგება ცხოველთა მყოფელი სიბოთა ვაგზაფხულისა! აიოდნა შეუბრუნებულ ამბების წამითხველი საჩუქრად მიიღებს ერთად ერთს და ისიც პატარა სურათის მამდილოს ნეტარებისა და ბედნიერებისას, როდესაც ბელისგან და მარტულნი კვლავ შეგვჩინებენ ერთმანეთს გურგენი და მზისადარი. ამ ადგილს იქნება სიხარულის ცრემლიც ვერ დაქიროთ.

სტ. კრედეშვილი

* «НОВОСТЬ»-ში დაბეჭდილია კო-რესპონდენტი ლონდონიდან იმ კრე-ბის შესახებ, რომელიც ჰქონია იქა-ურს ესრედ-წოდებულ ინგლისის სო-მეხთა საზოგადოებას. ეს საზოგადო-ება უფრო რელიგიური საზოგადო-ებაა და აზრად აქვს შევსელოს ქრისტიანობას, ანუ სუტ პრინციპი ხალხს, თუ იმას ებრძვის უფრო მიღობიერი სხვა სარწმუნოებისა. ამიტომ ამ საზოგადოების კრებანი იწყება ლოცვით და თავდება ლო-ცვითვე. საზოგადოებაში წევრად ირი-ცხებიან რაღაცენამე საზოგადო მო-ღვაწეები, პოლიტიკოსნი და მქადა-გებელნი ღვთის-მეტყველნი. ველი-კობრებანაში სოხებთა ახალ-შენი-ორა ყოფილა: მანჩესტერში და კალ-კუტაში (ინდოეთში), ახალ-შენი მილიონობით ატრილბენ ფულს თავიანთ საეკლესიო საქმეებში და დიდად მშველიან თავიანთ თანა-მემამულეთა, მათის განათლებისა და წარმატების საქმეს. ამ საქმესვე ემსა-ხურება პარიკის, სომეხთა პატრიო-ტული კომიტეტი* და სომეხთ-მო-ყვარე საზოგადოება* შეერთებულ შტატებში, ლონდონის კრების თე-მჯდომარედ ყოფილა პრიფესორი ბრაისი.

დაბაღ სოფელი

(მოაწერილი ამბავი)

დაბა სამხრდელი (ქუთაისის მაზ-რა): ის გამწვანებული ბრძოლა და პარტიისა, რომელიც გამოიწვია სამ-ხრდიის პარსკომბი აქაურ მოვაჭ-რეთა და მცხოვრებთა შორის, დღეს არა არსებობს, უკვე მოიშა და 25 აივნის აკურთხეს კიდევ ახალ შეგე-ნილი საიარსუო ალაგი, რომელზე-ც პირველად 2-ს იგლის იყო მშენებელი ბაზრობა. იარაღის აღმა-გის კურთხევას მავალი პატრისად-მი კაცი დაესწრო, და არა ერთი და ორი ვაჭრობით სავსე სიტყვა წარ-მოიტანა.

ვისაც ერთი დღეც არის დაუყვია სამხრდელში და აქაური წყალი უგე-მებია, უკვეკლია დიდხანს ეხსომებო-და იმისი საძაგელი გემო. არა მარ-ტო სამხრდელში, მის გარემოში სო-ფლებშიც კი დოვგენის ფრანთი სა-ძებნელი ვახლავთ კარგი წყალი. აქ, როგორც ვიცით, ქების მქონე წყალი არ მოიპოვება, თუ სათვალავში არ მივიღებთ იმ პატარა ღვლეს, რომელიც სულ რამდენისამე ათის საყენის მანძილზედ ჩამოუდის. სამხრდელის, რომლიდანაც რკინის გზა წყლის ამოსსებ მანქანით შოულობს წყალს თავის საჭიროებისათვის. მაგრამ რა გამოვიდა? ეს წყალიც მას შემდეგ, რაც რკინის გზამ წყლის ამოსსებნი-სათვის დადგა ზედა მცხოვრებლები-სათვის ერთობ გამოუსადეგარი შეი-ქმნა, რადგანაც წყალი შეაგუბეს და არც იმდენი წყალი შოგ, რომ მცხო-ვრებლებსაც წყალს.

აქაური ქები-კი დემრთან შეინა-ხოს უფრო მიწაში ჩაფლულ პატარ-სა სდენენ ქვეყნის მოვარდნებზე, ვიდრე ქებს, რომლის უმეტესობაც საზოგადოებრივ შრომებზე და წყალს არ იძლევა, თუ იძლევა კიდევ ისიც ისეთ ულარტანს და საძაგელს, რომ კაცს არც-კი დაეღვეა.

ესიტყვით, ზემოხსენებულ ღვლედან მოკაყვს წყალი, მაგრამ საზოგადო-ების დღევანდელ მუდამდობით, რადგანაც ისეთი ბილი და უსიამო-ვნო სასმელია, რომ გაუჭირებელიც კი ვერ დაღვს. მართალია, რკი-ნის გზას შეუძლიან გვიგე-ლის როგორც და გვეხმარება კიდევ, მაგალითად, წარსულ ხოლ-მობს და ხშირად ეხლანდელ ცხელ ამინდებშიც ძირულიდან და რიო-ნის სტანციიდან დააქვთ ქვაბებით (ბაკი) წყალი და ისე აწოდებენ თა-ვის მოსახლეობებს, მაგრამ რაღა სა-შეგლი აქვთ მოქალაქეებს? უფარ-ვის წყალის გამო აქ იშვიათი არ არის ციფ-ცხელება და სხვა ციფ-ცხელება, ვინც კარგად არ იცის სამ-ხრდილის მდებარეობა, არ იცის, რომ ამ დაბას სულ ერთის ვერის მან-ძილზედ ჩამოუდის რიონი, რომლის წყალიც ყოველგან განთქმულია თა-ვისის მშენებლის თვისებით, ის უკმა-ყოფილოდ იტყვის: „სამხრდელი და-ღებული ქვეყანა ყოფილა“, მაგრამ ეს მართალი არ არის. თუქვა ჯერ ჩვენში აზრად-ც არავის მოსვლია ისარგებლოს რიონის წყალით, მაგ-რამ, როგორც ჩვენ დადასტურებთ ვიცით, არც ეს გახლავთ შეუძლებე-ლი და მოუხერხებელი საქმე სამ-ხრდელის მკვიდრთათვის. ერთმა აქ მომუშავე იმდენი, ვადმოგვცა, რომ რკინის გზის მშენებლობას განზრახვა აქვს ამ მოკლე ხანში თა-ვის წყლის ამოსაღები ქარხანა რი-ონზედ გადაიტანოს და იქიდან მი-ღებით გამოიყენოს წყალი თავის სა-ჭიროებისათვის. თუ ხარჯის ცოტა ნაწილს მიიღვ იტყვებს ჩვენი დაბა და სხოვს რკინის გზის მშენ-ებლობას, არა გვგონია, წყალი იმა-სად არ დაუთმოს. კარგის წყლის უქონლობა უდიდესი ნაკლია ჩვენის ქალაქის, მაგრამ თუ მცხოვრებელ-ნი არ დაიღვრებენ, ამ ნაკლსაც მა-ღი და ადვილად აიკლავენ თავი-დან. „თუ გული გულობს, ქადა-რომეც ხელით იქმნება“. რკინის გზა-ც რომ არ იყოს, უფრო არ იქმნება, ჩე-ვის ქალაქს შეუძლიან ამ შემთხვევაში აიღონ მავალითი ბონელებისგან, რომელთაც არ დაიშურეს დეკუსი და შრომა და რამდენისამე ვერის მანძილიდან გამოიყენეს ცხენის წყა-ლი არხით.

გარდა ზემოხსენებულ ნაკლუ-ვანობისა, ამ ჩვენს ნორჩ ქალაქს ჯერ-ჯერობით ბევრს ვერაფერს ვუსაყუ-დრებთ, რადგანაც ვაჭრობა-აღმე-რიცხობაში თავის მშენებელ მდებარეობის მეოხებით შუა-გულს მავლის ქუთაისის გუბერნიისა ქუთაისის, ბა-თუმის, ფოთის და ტფილისის ერთ-მანეთთან შემოერთებულ ადგილებს და ქუთაისის-კი ბევრი ალარაფრით ჩა-მოუდრებდა. ჩვენი დაბა მართლაც ცარილი-დღე იზრდება: სადაც გუშინ ცარიელი ალაგი იყო, იქ დღეს მშე-ნიერი ქვის სახლები აუშრათავთ. არ ვანგარობთ იმ მშენებელ ქარხან-ლებს, რომლებიც რკინის გზას აუ-გია და ყოველ დღე აგებს. ერთის სიტყვით, ვინც ერთის წლის წინად ჰნახა ჩვენი პატარა დაბა, ესლა ვე-ღარც-კი იცნობს. საიდან ვინდათ რომ აქ ვაჭრები არ გადმოდიოდნენ? ქუთაისიდან, ბათუმიდან, ხონიდან, ფოთიდან, ასე წარმოიდგინეთ, ტუი-ლილიდან-კი.

მართალია ჩვენი პატარა ქალაქი დღე-დღეზედ იზრდება, როგორც აღმე-

მიტეობით, ისე სიდიდითაც, მაგრამ სწავლის საქმე-კი ჯერ სულ დაიწ-ყებული და ბნელით დაფარული არის. ამ უკანასკნელ დროს, საუდ-ნიეროდ ჩვენის ერისა, იშვიათი ისეთი მიერდნილი კუთხე საქართვე-ლოსა, სადაც ერთი სამრევლო ან სამინისტრო სკოლა არ არსებობ-დეს, მაშინ როდესაც, ჩვენდა სამ-წუხაროდ, სამხრდელი, რომელიც კაც მოზრდილ ქალაქს წარმოადგენს, მოკლებულია ამ ბედნიერებას.

საიარაღეკი ალაგის კუთხევის დღეს სხვათა შორის თ. მელქისედეკ მიქე-ლიძეც დაესწრო, რომელმაც მშე-ნიერად დაუსურათ-ხატა სასიდილო დარბაზში მსდომ საზოგადოებას სწე-ვა-განათლების საქმეობა და აუხ-სნა, რომ საზოგადოდ სსწავლებელს და კეროდ საბაიონსრა სსწავლე-ბელს დიდი და დაუფასებელი სამსა-ხური შეუძლია გაუწიოს მკვადრთა წინ მსვლელობასო. მან, რასაკვირე-ლია, აუხსნა ყველას, თუ რა წყარო-ებიდან შეიძლება ისარგებლოს ქა-ლიქმა ამ კეთილ სურვილის მისაღ-წევად და, რომ თვისი სიტყვები საქ-მითაც განმტკიცება, საზოგადო-ებას ერთი ქვევა ალაგი სამხრდე-ლშივე აღუთქვა უფასოდ სსწავლებ-ლისათვის. ვინც-კი იცის, რა ძვი-რად ფასობს სამხრდელში ერთი ქვევა მიწა, ის, რასაკვირვლია, და-მეთანხმება, რომ ერთი ქვევა მიწა აქ მცირე ხანშივე არ არის და ჩვენის მხრით დიდ მადლობის ღირ-სიც არის თ. მ. მაქლიაძე. მაშ იმე-დი უნდა ვიქონიოთ, რომ თ. მიქე-ლიძის კეთილმოხილურ მავალითს სხვებაც მიზღვდენ და თავის წვლილს არ დაიშურებენ ამ კეთილ საქმის-ათვის. რასაკვირვლია, ამ საქმეს მთავრე და დამწყები ექვრება, მერე-კი იმედია კარგად ვაიზიზება, რადგანაც ხალხიც თავს გამოიღებს ამ საქმისათვის. იმედო გვაქვს ბ-ნ სი-საქმიანობისათვის, რომელიც ყო-ველ კეთილ საქმეს თანაფარობენ.

ცობა რამ ცხინვალის ბიბლიო-თეის შესახებ

(წერილი რუდეკის მიმართ)

საიმაოვნებთ კითხულობს კაცი გა-ზეთში, რომ ამა-და-ამ ალაგის ამი-რობებს ბიბლიოთეის გამართვას, აი, აქ კიდევ დააარსეს სახალხო სა-მკითხველო და ამისთანა მშენი-რობის საქმეს შევირთვებთაც თანა-ფარმისა. სინაპურის ღირსი რო-გორ არ არის ამისთანა კეთილი საქ-მე? მე დიდი იმედს მძღვრავ და ჩვენი უკუთვსი მომავალიც თვლი-წინ მხეხავს. ერთი ამისთანა კეთი-ლი საქმე ცხინვალელებსაც უყისრი-ლი. მიღნებარ ქაქშია და ჰკითხუ-ლობ წარწერას: „ცხინვალის სამკი-თხველო“. აი, სად ყოფილა ცხინ-ვალის საურჯაქ! გესწრავებათ კიბე-იარაოთ, შეღიხართ და კარები და-კეტია.

სად არის ამ სამკითხველოს ოთა-ხის გასაღები? ეკითხებით ბიჭ-ნი. — რა მოგახსენოთ, პატრონმა წაი-ლო თან. მერე ვერ არის ამის პატრონი? — ესა-და-ეს გახლავთ. — როდის იქნება, თუ იცი, ღია ბი-ბლიოთეა? — რა მოგახსენოთ, არ ვიცი.

ამ პასუხით ბრუნდებით ისევ უკან. ცოტა ხნის შემდეგ მიხვალთ, ისევ დაკეტულია. — კიდევ არ მოსულა? — არა, პატრონი! — უკანასკნელად გული არ გრდებათ, მესამედ-ც მიღიხართ და კარი კიდევ დაკეტულია.

— ბიჭო! ეს რასა ჰგავს, ბიბლიოთე-კაში შესვლა გინდა და ამდენი ხანი ვერ შეესულავით? — მე რა ვქნა, შე დალოცვილო, — მე ხომ არა მაქვს მაგის გასაღები. — წადი ერთი, თუ დღერიც გწამს, და რა გინდა გადაგვახდევინე, იქ-ნება გასაღები მოიჭარნი! — ცოტა ხნის შემდეგ მოდის ბიჭი და გასაღებიც მოაქვს. აი მოქალაქეთა საკი-თხველოში თავის ამოყოფას. მიღიხართ სტოლიან, ჰხედავთ, რომ ვაჭრები ნახევარზედ მეტი გაუხსნელია! *! დასხდებით, დაიწყეთ კითხვა და გაე-რეთ კითხვით. ჰხედავთ, ორი კაცი იბრძვის: „კაცი მოგვალე და ის უნდა გავტოცხვებინაო!“

— რას ამბობ, კაცო! ხომ არ გა-გივლი? რომ მოკალი, ავი გავა-ცოცხლე ფანჯის კარზედ, შენ ვე ჩარი-ლე ითანამე და მერე იღაპ-რავე, კუთხევაზედ რომ მივარდა საქმე, მითომ შარანიამ? და სხე.

ეს სამკითხველო ისეთს პატარა ოთახში მოთავსებული, რომ ძნელია აქ კაცმა წაიკითხოს რამ გულდასმით, თუ ამ გარე ხმებზედა იქნება. აქა-ურნი, როგორც ვერხე შევიტყვე-სამკითხველოს გამგესაგან, ძლიერ გულ-ცივად ეკედებიან და სრულდებით არ ნებლობენ გზებით ხელში იო-ლონ, და აი, ამისთვის ჰქრია გა-უხსნელი ვაჭრები სტოლზედ. მინც მადლობის ღირსია სამკითხველოს მადლობისგან, რომელსაც ამისთანა კეთილი საქმე უყისრია. მაგრამ ხმა-ურბა-კი რომ არ იყოს სამკითხვე-ლოში, როცა კითხულობენ ვაჭრე-თებს, ძალიან კარგი იქნება. აგრედ-ვე, უნდა გამოცხადებული იყოს, კარ-გებზე, რა დროს არის ღია სამკი-თხველო. რაც შეეხება აქაურს სა-ზოგადოებას, ვუსურვებთ, რომ ჩვენი საკითხველო, რომელსაც ამისთანა თუ ისე მოგავგაროთ და მოვაწყოთ. * ინდოელი, რომელიც ცხლაც კარ-გად ახსოვთ ისტორია ლუწველის ქალაქის დაცვისა და დელის ციხის გა-რ-შეშობაზე, რომელიც ყოველ ჰერმანზედ მოთავსობის სიძლიერ-ს და მშველად არიან მიხალისის ქელიდან კომპონის კონცხამედ, არ შეგვიჯერებენ იმიტომ, რომ ბრატა-ნიის იმპერიის ხელ-ქვეით 15 მილი-ტას ერთი პალატა კიდევ სხვა მიზე-ტება. ბრაისი ორიოდ სიტყვას ამ-ბობს იმის შესახებაც, ვადღევნ თუ არა ირლანდიელი, ვინც იპაბა ომი აუტყდა, ინგლისის მტრის მხა-რზედ. ცდევ, რაც უნდა ისა ჰქმნის ირლანდიელი, ამბობს ბრაისი. ინგლი-სა იმდენი უფლებანი კიდევ დაიკავა თავისთვის, რომ სრულიად უზრუნვე-ლი უნდა იყოს ამ გე-შეშისაგან. სა-ბაგოსი მოხვედრის იხვეობის მო-ხელენივე იქნებიან, ხოლო ლორდ-რეზიდენტსა და იმპერიის სამინის-ტროს შორის მუდამ ტელეგრაფი იმუშავებს. თითოეული ქვა-ნახშირის სადგურის დაქვრა ერთს წუთს შე-გვეძლებლა. ლორდ სალისბერის ჰეო-გებს, რომ ირლანდიელი არ დაი-შლიან ჩვენ სიძულვილს. იმას ჰეო-ნია, რომ ეს სწორედ რაღაც ბუნების კანონია და ვერა ჰხედავს,

ს. ცხინვალი

არუსეთი

— რუსეთში მუდამ ჩივილი იმისი, რომ ცოტანი გვეყანან ტენციები და სხვა-და-სხვა სპეციალისტების წარმო-ების საქმეში. ამივე დროს ყოველ შემოდგომაზე ვაჭრები სწერენ, რომ უზადლეს სპეციალ სსწავლებელში ადგილი არ არის მსურველთათვის. ჯერ ცხლავ, ამ საზოგადოებე გახ. C. Пер. Внх.-ი ამბობს, რომ წყლის ამ-მანდის ინსტიტუტში შესვლის მსურველი საკმაოდ ბევრია, ვაკანსი-ები-კი ძალიან ნაკლებია. პირველ კურსზე მიღებულ იქნება მხოლოდ 30 კაცი.

— „Гражд.“-ი ამბობს, რომ მა-*) აქ იღებენ „ევრიას“, „კალს“, „შე-ჯილს“, „Кавказ“, „Новое утро“ და „Тифлисский листок“.

სტენოეი

ინგლისი. ცნობილი პროფესო-რმა ბრაისმა, დიდად მკლდედ საკო-ნსტრუქციული კანონებისა, დაბეჭდა Westminster Gazette-ში პასუხი ლორდ სალისბერისა, რომელიც სწერდა, რომ ირლანდიაში პომარლის შემოღება დაპოგუპავს ინგლისსა. ბრაისი ამბობს, რომ სულ ზღაპარი და მოგონილია ის შიში, რომელსაც უმადის ინგლისის სალისბერი, უკუეთ ინგლისის პარლამენტმა პომარული შეიწყნარა და მიანიჭა ირლანდიას თითო-მმართხელობა. ინდოელი, ამკითხველ სალისბერს, სრულად დაპ-კარგენ ჩვენს პატრის-ცივას პო-მარლის შემდეგია. მაგრამ ეს სა-ბუთი ვერაფერი საბუთია. საფე-ქრებელი არ არის, რომ ინდო-ელებს ჩვენი მორადება აღარა ჰქონდეთ მარტო იმიტომ, რომ ჩვენ ჩვენი საკითხველო, რომელსაც ამისთანა თუ ისე მოგავგაროთ და მოვაწყოთ. * ინდოელი, რომელიც ცხლაც კარ-გად ახსოვთ ისტორია ლუწველის ქალაქის დაცვისა და დელის ციხის გა-რ-შეშობაზე, რომელიც ყოველ ჰერმანზედ მოთავსობის სიძლიერ-ს და მშველად არიან მიხალისის ქელიდან კომპონის კონცხამედ, არ შეგვიჯერებენ იმიტომ, რომ ბრატა-ნიის იმპერიის ხელ-ქვეით 15 მილი-ტას ერთი პალატა კიდევ სხვა მიზე-ტება. ბრაისი ორიოდ სიტყვას ამ-ბობს იმის შესახებაც, ვადღევნ თუ არა ირლანდიელი, ვინც იპაბა ომი აუტყდა, ინგლისის მტრის მხა-რზედ. ცდევ, რაც უნდა ისა ჰქმნის ირლანდიელი, ამბობს ბრაისი. ინგლი-სა იმდენი უფლებანი კიდევ დაიკავა თავისთვის, რომ სრულიად უზრუნვე-ლი უნდა იყოს ამ გე-შეშისაგან. სა-ბაგოსი მოხვედრის იხვეობის მო-ხელენივე იქნებიან, ხოლო ლორდ-რეზიდენტსა და იმპერიის სამინის-ტროს შორის მუდამ ტელეგრაფი იმუშავებს. თითოეული ქვა-ნახშირის სადგურის დაქვრა ერთს წუთს შე-გვეძლებლა. ლორდ სალისბერის ჰეო-გებს, რომ ირლანდიელი არ დაი-შლიან ჩვენ სიძულვილს. იმას ჰეო-ნია, რომ ეს სწორედ რაღაც ბუნების კანონია და ვერა ჰხედავს,

რომ იგი სიძულვილი თვით ინგლისსა გამოიწვიო და დახმალა. საოლს-ბერს ერთი რაღაც ავიწყდება. ამ ენაზედ შეერთებულ შტატებში ირლანდიელი ორჯელ მტერი არიან, ვიდრე თვით ირლანდიაში. დღემდე ისინი ჩვენი შეურაცხველი მტერნი არიან. მაგრამ, თუ ენობაა, მივინებთ ჰომარული ირლანდისა, მაშინ ურთიერთობა ინგლისისა და შეერთებულ შტატებისა დიდად განკარგდება და ამას მტკრული მნიშვნელობა არა აქვს.

სასარგებლო ცნობა

რწა ფერის ტანისამაღი სჯობიან ზაფხულში.

უკვლავ იტყვას, რასაკარგვია, თუთიას ფერასა. თუთია ტანსაძელოა, თუთია ქუდა, თუთია სამსუქური მალანა გარდა და მარგუბა სივსა, მიტომ რომ თუთია მატრას უფრო აფარავს ჯანმანს სივსისაგან, ვიდრე სხვა ფერია. ეს მართალი არ არის, თუმცა ცნობილია, რომ თუთიას ფერის მატრას არ უსუქებს მის სხეულს, მაგრამ მან, ვისაც უხდა, რომ უფრო მეტად დაიფაროს თავი სივსისაგან, უფრო სამკურნალო ჩანდა სივსისაგან უფროდეს ფერის ტანისამაღი, უკეთესად ფერის სამსუქური დაიფაროს, უკეთესად ღვინა დაიფაროს და ს. ვ. ინდოეთში, სხვა სივსე-ზანსაქებისაგან სივსის მისი თავსა დგნეს, ძლავან აქეთადაც კებს თურმე მზე ამა, ვისაც უკეთესად ტანისამაღი იტყვას.

დეკემა

13 ივლისი

პარიზი. საფრანგეთმა აღუწა დღეს დილით სახელმწიფოებს, რომ განზრახვა მიქცევა სიამის სიზღვრებო, იმის გარდა, რომ შესაძლოა, სხვა ღონისძიებანიც ვიხიროთ, თუ საჭიროდ დაინახებო, რათა ხელთ შეიძინოს ის გარანტია, რომ მთხოვროს ნებაცა მიქცეს. სიამის მთავრობამ მოსწერა საფრანგეთს პასუხი ორის სათაის წინადაც, ვიდრე ვადილოდა ვიდა, ულტრამატში აღნიშნული, მაგრამ იგი პასუხი არავითარი დეკლარაცია არ არის. სიამის მთავრობამ მოინდომა ინგლისის ჩამა ამ საქმეში და ამიტომ მისწერა მის მთავრობას, რომ ის მიწა-წყალი, რომლის დაქვემდებარებაშიც საფრანგეთი, არას დროს არ ეცუთებოდა ანამს, არამედ იყო ნაწილი ბირმანისა; ეგ მიწა-წყალი სიამში ინგლისს დაუთმო იმ აუცილებელის პირობით, რომ სხვის ხელში არ ჩაველი.

გუმინ მარსკლიდამ წყვილ ჯარიტ გემი „მელბურგი“ სიამის მცხოვრებელთა იმის ამბით გააციოლეს გირბი.

იპარიის ფოსტა

ს. მ. მ. წესია, რომ გაზეთში დასაბუდდ გამოგზავნილს წერილს ქვეშ ეწერას, რედაქციის საცნობოდ, გვარი და სახელი წერილის ავტორისა. რედაქცია ვერ დაპყვება წერილს, თუ არ იცის, ვისი დაწერილია.

ს. მ. მ. მიზეზს თქვენის წერილისა და დეპუტის დაუბეჭდაობისა თქვენც კარგად მიხედობდით. მოთხოვნას პოლენისა, მალე დაბეჭდავთ. გიუ-დუ-ბონისა მოთხოვნაზე მივიღეთ, დეპუტის შესახებ არხინად ბრძანდებოდით.

ახალ მოცელო. თქვენც იგივე უნდა მოგახსენოთ, რაც ამ ფოსტის დასაწყისშივე წერია. რედაქციამ უთუოდ უნდა იცოდეს ადრესი წერილის მიმწერისა.

გამოსაღები ცნობანი

რინის გზის ნიშნავლა

ტფილისიდან ბათუმს მიღის საფოსტო მატარებელი 9 ს. 30 წ. დღე. ბათუმიდან ტფილისს მიღის . . . 9 52 წ. საღ. 12 ს. 25 წ. შუად. ტფილისიდან ბაქოს მიღის 1 ს. 20 წ. შუად. ბაქოდან ტფილისს მიღის . . . 5 ს. 50 წ. საღ.

ტფილისსა და გენჯას შუა.

ტფილისიდან გენჯას მიღის . . . 9 ს. 20 წ. საღ. განჯიდან ტფილისს მიღის . . . 7 ს. 30 წ. დღე. ტფილისიდან ხაშურს მიღის 3 ს. დღე. ხაშურიდან ტფილისს 8 ს. 10 წ. დღე. მიმოსვლა ჭყვინლის გემებისა შავს ზღვაზედ

ბათუმიდან გენჯას:

ხუთშაბათობით: დღისით 4 საათზე მოკლე გზით, შვილის ნოვოროსისკის გზით და ღამის 2 საათზე, შორის გზით, შვილის ფოსტისა და ყველა ნავთსადგურში. სამშაბათობით: დღისით საათზე მოკლე და ნოვოროსისკით.

ბათუმი შიდას:

ღამის 12 საათზე სწორე გზით ნოვოროსისკისა და სოხუმი, ოთხშაბათობით: დღისით სწორე გზით კერხისა და ნოვოროსისკით. პარასკეობით: საღამოთ შორის გზით ყველა ნავთსადგურში შვილის.

ფოთის შიდას:

საფოსტო და სახალხო ბათუმიდან კვირ, დღისით, განთიადისა. პარასკეობით: საფოსტო და სახალხო ოფისიდან დღისით. სამშაბათობით: დღისით სახალხო და საქონლის ოფისიდან. ხუთშაბათობით: სახალხო და საქონლისა ბათუმიდან, დღისით.

ფოთიდან გენჯას:

პარასკეობით: ნაშუადღის ორ საათზე საფოსტო და სახალხო ოფისისა და ყველა ნავთსადგურში შვილის, დღისით 5 საათზე. ხუთშაბათობით: საფოსტო და სახალხო საქონლის გათვების შემდეგ ბათუმი. სახალხო და საქონლის ბათუმი, სამშაბათობით, დღისით 10 საათზე. სახალხო და საქონლის ხუთშაბათობით ოფისისა და ყველა ნავთსადგურში შვილის.

საქონლისა და სახალხო გემი II და III კლასის მოგზაურები მიიღებიან უსაზღვოდ.

განცხადებანი

გბილის ექიმი ა. ი. მრგბელი

სოლოლაკზე, საკუთ. სახლებში №14-16

ავადმყოფებს მიიღებს: დღისით 8-დან 12 საათამდე. საღამოთი 4-დან 6 საათამდე. კვირა-საშვი დღეებში დღისით 8 საათიდან ნაშუადღევით 2 საათამდე. (150-78)

წერა-კითხვის საზოგადოებისა წინის პალატიში

ისილება უმეტესე წიგნები:

- ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა . . . 40
ბუნების კარი ყლით ი. გოგებაშვილისა . . . 90
გემომეტრია II მ. ყიფიანისა . . . 50
ვისრამინა . . . 1 50
თხზულ. რ. ერისთავისა I თხზულ. კ. ერისთავისა II კოკორი, ანუ აზნანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, ი. გოგებაშვილისა კრიოლოგის არაკტი, თარგ. აკაქისა . . . 30
იგივე მშვენიერის ყლით მოთხრობანი ვაჟა-ფშაველასი . . . 30
შექმნის დრამები ს. ყიფიანისა . . . 20
პატარა მოამბე II აღ. მიჩაინაშვილისა . . . 10
რომინოზი კრუზო, თარგ. ან. თუმანიშვილისა . . . 30
რუხი მგელი გ. წერეთლისა . . . 15
ქილოლა და დამანა . . . 3
შაღვას თავგადასავალი ცხელისა . . . 15
ცეკრი მ. მღვიმელისა . . . 30
წითელი ფარანი, თარგ. ან. დრონიკაშვილისა . . . 15
ხომლი, ანუ რეალთა ლექსთა კრება, ი. გოგებაშვილისა . . . 30
ხატაური ან. თუმანიშვილისა . . . 10
კონა ი. გოგებაშვილისა . . . 50
სიბერე, ანუ მოთხრობანი მოზრდილი ყრმათა თვის ი. გოგებაშვილისა . . . 40
შინაური საქონელი და იმისი მოვლა-მომწევა ი. როსტომიშვილისა . . . 5
თმარ ბატონიშვილი, რომანი გრ. რეულოვისა. ვიქტორ-ჰიუგოს რომანი დამ. ოთხმეც-და-ცამეტე წელი* დ. ყიფიანისა. . . 20
სიბერე სიკრუს წიგნი ს. ორბელიანისა . . . 50
ლექსები ვახტ. ორბელიანისა . . . 20
დავით აღმაშენებელი, დრამა აღ. ორბელიანისა . . . 40
გვირგვინის ქალი, მოთხრობა ს. მგალობლიშვილისა . . . 20
მეველე, მისივე . . . 10
თავად ივრონიმე, მისივე. მთელი სოსე, მისივე . . . 10
ქრისტიანი, ე. ნინოშვილისა . . . 20
რადენი მე მოთხრობა მისივე . . . 50
ოტლო, დრამა შექპირისა, თარგ. ი. მანაშელინისა . . . 50
პამლეტი, მისივე . . . 30
რინარდ მესამე, მისივე. მთელი ორი, თარგმანი ი. ქაჭავაძისა და ივ. მანაშელინისა . . . 40
ლექსები აღ. ქაჭავაძისა. პატარა კახი ავ. წერეთლისა . . . 50

გამოსაღები ცნობანი პირველი კერძო სამკურნალო ექიმის ნავასარ დიანისა

(გუკიამი, ვარანცივის ძეგლის პირდაპირ). ავადმყოფთ იღებენ და სინჯავენ ექიმის ყოველ-დღე, კვირა ღამეებს გარდა.

ღილაობით იღებენ: ბ. ა. ნავასარდანი, 11-12 საათამდის იმათ, ვისაც სურს სნეულე-ბანი: გარეგანი (ხირურგიული), კბილებისა, ვენერიული და ათაშანი (სი-ვილისი).

გ. მ. ჩაქოანი, 9-10 1/2 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და ნერვე-ბისა-ტანში ტკივლებისა.

ა. გ. რუფკოვსკია, 10-11 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი, ბა-გეშებისა და დედათა სქესისა.

ა. ჟ. ზოტაცაგევი, 11 1/2-12 1/2 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის და ცხვირისა.

ს. ჰ. კანაშკიანცა, 1-1 1/2 საათამდის, სნეულებანი: შინაგანი და ბაგეშებისა.

საღამოობით მიიღებენ: ა. გ. ჩუბურკოვსკია, 5-6 საათამდის, სნეულებანი: თვალის და გულ-მკერდისა; ხიშირად და მიკროსკოპულად გასინჯავს ნახველს (ხორხს) და შარდს.

ს. ა. გადამსკი, 6-7 საათამდის, სნეულებანი: ათაშანი (სიფილი-სი), ხორცის კანს და გარეგანი (ხირურგიული).

ბ. ა. ნავასარდანი, 7-7 1/2 საათამდის.

ე. ა. ფანჯიანცა, 7 1/2-8 საათამდის, სნეულებანი: ყურის, ყელის, და ცხვირისა, ორნაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით.

რჩევა-დარჩევებისა და რეცეპტის დაწერის ფასი ათა შუარია; ფასი ექიმთა კრების რჩევისათვის (კონსილიუმისათვის) და ოპერაციებისათვის — მორგებთ.

დირექტორი სამკურნალოსა, დოქტორი პედიანისა ნავასარდანი.

ბილინის სათავად-ანაშაჲო სკოლისა.

1) მდგომარე წლის ენკენისთვისათვის ტფილისის სათავად-ანაშაჲო სა-სწავლებელში არის სულ ორმოცდა ერთი (41) ვაკანსია: პირველს განყო-ფილებაში—31 (7 და 8 წლის ყმაწვილებისათვის), მეორე განყოფილება-ში—2 (8 და 9 წლ. ყმაწვ.), მესამე განყოფილებაში—4 (9 და 10 წლ. ყმაწვ.) და მეოთხეში—4 (10 და 11 წლ. ყმაწვ.). პროგიმანსიულ კლასებში არც ერთში არ არის თავისუფალი ადგილი.

2) 41 ვაკანსიისაგან 37 არის ანაშაჲო გარდა მისიარულეებისათვის და ოთხი (4) პანსიონში—ტფილისის გუბერნიის ოარბ თავად-ანაშაჲო შვილებისათვის. ამ ოთხს ვაკანსიაში სამი (3) არის საზოგადოების სკოლის ხარჯზე და ერთი (1) ნახევარს ხარჯზე.

3) ვინც საზოგადოების სკოლს ხარჯზე იქნება მიღებული, იმას არა-ვაითარი ხარჯი არ მოეთხოვება სწავლა-აღზრდისათვის; ხოლო მათ, რომელნიც მიღებულნი იქნებიან საზოგადოების ნახევარ ხარჯზე, უნდა შემოიტანონ წელიწადში ათი თუმანი—ნახევარი შემოსულისათაშვე და ნახევარი იანვარში.

გარედან მოსიარულეს გარდასდება წელიწადში სწავლის ფასი თორმეტი მანათი—ექვსი ენკენისათვის და ექვსი იანვარში.

4) ვისაც მსურს მიღებული იქნება საზოგადოების სკოლს ხარჯზე, იმან უნდა წარმოადგინოს თანაშინაურთაგან შემდგომი დოკუმენტები: ა) წლი-ვანობის (ნათლობის) მოწმობა, ბ) სიღარიბის მოწმობა მანის თავად-ან-ნაშაჲოების წინამძღოლისგან, გ) მოწმობა ტფილისის სათავად-ანაშაჲო ბანკიდან, რომ იგი ირიცხება სხენებელს ბანკის დამფუძნებელთა შორის, დ) ყველის აქტის მოწმობა.

5) ვისაც ნახევარს ხარჯზედ მსურს შემოსულა ან გარედ მოსიარულედ, მისათვის საჭიროა იგივე დოკუმენტები, თვითიერ ბანკის მოწმობისა. გარე-დან მოსიარულეთათვის აუცილებელია საჭიროა წლივანობის მოწმობა და ყველის აქტისა.

6) უკეთუ მხოვრეთათა რიცხვი აღემატა ვაკანსიების რიცხვს, იმ შემთხვევაში მსურველნი მიუხედავად იქნებიან წლის ყიით. წლისყარაში მო-ნაწილეობას მიიღებენ მხოლოდ ისინი, რომელნიც წარმოადგენენ ყველა საჭირო დოკუმენტებს და ამასთანავე ექაშენსც დაიქურენ წლივანობის შესაფერ კლასისათვის.

7) ვინიდან პანსიონში შემოსულეთათვის მცირე ვაკანსიების რიცხ-ვი და მსურველთა ბევრია, სკოლის გამეფ კომიტეტი იძულებული იქნება დაიხიოვოს ის პანსიონერები, რომლებზედაც წინა წლის ფული დარჩენილი, იმისათვის-რომ ადგილი დაუცვალოს ახლად შემოსულე-ლებს. ამიტომ სკოლის მთავრობა სთხოვს მშობლებს, რომელთაც სრულად არა აქვს შემოტანილი სწავლა-აღზრდის ფასი, რომ უთუოდ შეიკრანოს პირველის ენკენისთვისათვის, რაც არის მათზე დარჩენილი, თორემ მათი შვილები დათხოვნილ იქნებიან პანსიონიდან.

8) შესაძლებელია მარაბობის თვეში, მოწმობების ხელმოწერა გამოცდის შემდეგ კიდევ გაიხსნას რამდენიმე ვაკანსია იმათთვის, ვინც სკოლს საყ-მარს ხარჯზე ისურვებს პანსიონში შემოსულის ან ნახევარს ხარჯზე. ვინც საკუთარს ხარჯზე შემავა პანსიონში, იმან უნდა შემოიტანს წელიწადში, საკუთ თუმანი—ათი შემოსულისათაშვე და ათი იანვარში.

9) თხოვნა უნდა შემოიღოს მარაბობისთვის 28 რიცხვანდის. ქალას გარეშე მცხოვრებთ თხოვნა უნდა გამოგზავნონ შემდეგის ადრესით: Въ Тифлисъ. Инспектору Тифлисской Дворянской школы, на Л.-бораторной ул. въ Д. Гурбенкоვა.

10) მარაბობისთვის 26, 27 და 28 რიცხვებს მოხდება მისაღები ექა-მენები და ხელმოწერა გამოცდა ზოგიერთ მოწმობებსა. პირველს ენკენ-ისთვის დაიწყება სწავლა.

დათხოვნილნი იქნებიან ვერეთვის პანსიონერებიც, რომელნიც სკოლში მოსულისთანავე არ წარმოადგენენ მოავალის 18 3/4 სასწავლო წლის ფულის ნახევარს (4-21).